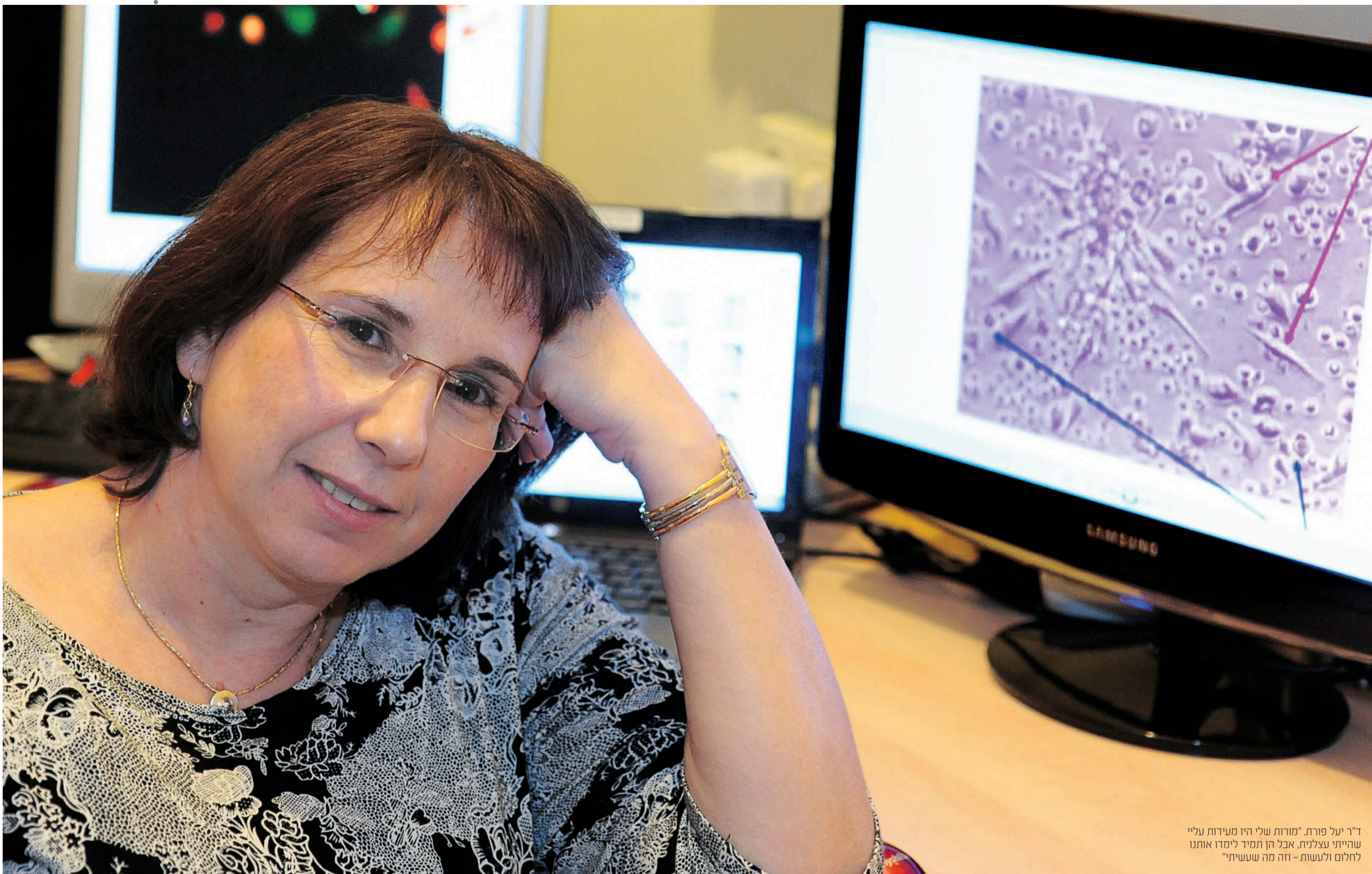

הכל עוד אפשרי

ד"ר יעל פורת היא מדענית נחשבת ומייסדת של חברת מחקר ופיתוח ביוטכנולוגית מצליחה ■ קשה להאמין שלפני קצת יותר מ־30 שנה היא נחשבה לתלמידה עצלנית ומתסיסה שהועפה מתיכון רוגוזין ■ השבוע היא חזרה לקרית גת כדי לספר לילדים בבית הספר בו גדלה שאם מקפידים לחלום ולא מוותרים על החלום גם כשקשה – לפעמים חלומות מתגשמים ■ וזה מדעי

■ שי לוי // צילום: יוגב עמרני

ד"ר יעל פורת. "מרות שלי היו מעדות עליי שהייתי עצלנית, אבל הן תמיד לימדו אותנו לחלום ולעשות – זה מה שעשיתי"

"ברוגוזין העיפו תלמידים על ימין ועל שמאל. נכון שהיה לבית הספר שם מ' שטיפה התקשה מצא עצמו מהר בחוץ, מה שגרם לפספוס של הרבה אנשים. אגב, הצליחו אחר כך מאוד בחיים"

עושה רושם שלא יותר מדי, אולם כשמעלים את השם רוגוזין, היא מקפידה להזכיר שבצד המוניטין המצויני הציור לעצמו בית הספר בשנותיו הגדולות, היו לא מעט נפגעים כמותה: "בבית הספר העיפו תלמידים על ימין ועל שמאל. נכון שהיה לבית הספר שם ארצי, אך מי שטיפה התקשה מצא עצמו מאוד מהר מחוץ למסגרת, מה שגרם לפספוס של הרבה אנשים. אגב, חלק גדול מאלו שלמדו איתי ונחשבו לבעייתיים הצליחו אחר כך מאוד בחיים".

ויש לה גם מסר למחנכים של ימינו: "למורים של היום אני ממליצה לבנות תכניות שיאפשרו את החיבור לומד ולתלמידים להתנסות בהם בזמן אמיתי כבר בבית הספר, כולל בכישלונות. אני לא יודעת איך מערכת החינוך כיום, אולם בעבר מערכת החינוך הייתה יותר תומכת. בעבר העירייה היתה מאוד מעורבת, בעיקר בערכים שסביב הלימודים – אם זה בתור מורה עירונית או ספרייה, דברים שהם מאוד חשובים, יחד עם מערכת הלימודים".

בשלב זה מצטרפת לשיחה אמה של ד"ר פורת, הלא היא המורה זיוה (יותר משלושה עשורים מול הילוח בשפרינצק). ניתן לה את זכות המילה האחרונה: "חסרות כיום מאוד כל התוספות הערכיות למערכת הלימודים. היום יש יותר מדי טכנוקרטיה, יותר מדי התמקדות במקצוע – אבל בלי הנשמה. חייבים להחזיר את הנשמה שהיתה פעם סביב הלימודים, דברים כמו מקצועות המוזיקה והציור, הספרים, זה משהו שחייב להיות חלק מהלימודים כבדי להכניס את הילד לחיבור שמלמד בצורה שתעניין אותו. כשמלמדים רק חש" בן, אנגלית ועברית, זה יוצר אישיות רדודה ושטחית, כמו שאינה ביקורתית – וזו הבעיה האמיתית כיום של מערכת החינוך".

שתו בצמא את מה שהעבירה להם, כשבנוסף הם גילו התלהבות כשחילקה להם מבחנות ובהן חומר דמוי דם שמדמה את הניסוי עליו היא עובדת כיום. "בפריקטקט נו רוצים ליצור מוצרים שיעזרו לאנשים", מנסה ד"ר פורת להסביר בפשה פשוטה את המיזם המדעי הסיני בוך שעליו היא עובדת. "מתאי דם ניתן ליצור מוצרים למניעת שבץ מוחי או עיוורון. בנוסף, הגענו לשלב הניסוי בכני אדם, שבו אנו רוצים לגרום לדם לזרום במקרה של הפסקת זרימת דם, למשל במצב של נמק ברגל. הצלחה של הניסוי שלנו תוכל למנוע כרייה של הרגל. מטרה נוספת היא לפתור תופעת לוואי של מחלות לב ושל סכרת. הייחוד במוצר הוא ההתנסות על תאים של המטופל עצמו".

איך זה עובד בעצם?

"הפיתוח מבוסס על חצי מנת דם מן המטופל, מתוך מה מפרידה החברה את התאים שעדיין לא עברו התמיינות מלאה, על בסיס קולטנים ייחודיים שנמצאים רק על אותם תאים. לאחר שהופרדו התאים הקדמונים, מגדלים אותם במדיום מיוחד, נוזל המבוסס גם הוא על סרום שמקורו ברמו של המטופל. המדיום מופק כך שיכלי רק גורמים המובילים את התאים להתמייין לכאלה המעודדים היווצרות של כלי דם חדשים".

לא רק לימודים

ד"ר פורת מעידה שאת העיר היא עזבה בגלל עבר דתו של בעלה ואומרת, אולי מתוך נימוס, שדווקא לא היתה מתנגדת לחזור ולגור בעיר, "אך הסבירות לכך נמוכה". האם נשארו בה מקצועים על מערכת החינוך של קרית גת שלא נתנה לה צ'אנס להגשים את עצמה?

בסיום הלימודים התגייסה לצבא והוצבה כמש"קית קישור. משם יצאה לקורס קצינות, שלאחריו הוצבה כקצינת קישור ושירתה בלשכת אלוף פיקוד הדרום. "אני לא אשכח איך הגעתי ללשכת האלוף בריק לפני ביקורת והיה שם בלאגן גדול. לא ידעתי מה לעשות, ומי שהגיע לעזרתי היתה אמא, שפשוט ניילנה וסיררה שם הכל. אני לא אשכח איך כולם היו בשוק שהביקורת עברה בהצלחה גדולה".

דם אמיתי

לאחר השירות הצבאי, החליטה ללכת ללמוד בפ' קולטה לחקלאות בברחובות. "רציתי להיות רופא של בעלי חיים", מספרת ד"ר פורת, "ובמסגרת הלימודים, רים, לקחתי קורס אחד שבצעם סינה לי את החיים, קורס באימונולוגיה – זה תורת החיסון. מפה בעצם התאהבתי בלימודים ובתחום הזה והחלטתי לחלום, להשקיע ולהתקדם". בכדי להתקדם בתחום, נרשמה פורת ללימודים בפקולטה לרפואה בתל אביב, שם גם השלימה את לימודי הרוקטורט באימונולוגיה.

כיום ד"ר פורת היא יומית בתחום הביוטכנולוגיה, מדענית, יועצת ודייקטורית במספר חברות סטארט אפ וחברות תרופות. לאחר שעבדה בכמה חברות תרופות וחקוק, ייסדה את חברת BioGenCell, העיר סקת ברפוי בעורת תאי עצם, בחסות בית החולים לניאור בנתניה. בנוסף, משמשת ד"ר פורת כמריצה במכללת אורט בראודה.

השבוע, כשהיא חמושה בתואר המחייב ובניסיון חיים עשיר הגיעה ד"ר פורת בחזרה לבית הספר שפ' רינצק בכדי להעביר מעט תובנות מעצמה לילדים הצעירים ולעודד אותם להתפתח ולחלום. התלמידים

בבית הספר. וכשר ד"ר פורת מספרת על התנגשות עם הצוות החינוכי, היא מתכוונת לזה במלוא מובן המילה: "בסור פו של דבר, הוחלט להעניף אותי, כשהסיבה הרשמית היא שני שליליים והסיבה הלא רשמית היתה זה שג'ר-מתי להתססה בבית הספר".

התססה? קשה לי לחשוב עליוך בעל גורם ממריד.

"מה שקרה זה שרצתי במסגרת בית הספר. אחד המורים העיר לי על כך ואמר שזה בניגוד לתקנון בית הספר. אמרתי לו שכולם רצים וביקשתי גם לראות את התקנון. המורה אמר לי – 'אני אראה לך בשבוע הבא'. משעבר שבוע והוא לא הראה לי, ניגשתי אליו וביקשתי לראות את התקנון. את התקנון לא ראיתי, אולם יום-יומיים אחר כך זימננו את אמא שלי לבית הספר ואמרו לה שהם מפסיקים לי את הלימודים בגלל השי-לילים וההתססה".

אמי הגנרלית

לאחר שטולקה מרוגוזין, התגלגלה מי שלימים תהיה ד"ר פורת – ואז היתה עדיין סתם יעל בן ענת מקרית גת – לפנימיית הכפר הירוק. "חבר קרוב שלי, יהל רגן (כיום ראש המינהלת לאזורי תעשייה ותעסוקה ברדם – של, הציע לי לבוא לכפר הירוק. הוא אמר לי משהו בסגנון: 'גם ככה העיפו אותך או בואי לפה ולפי חות הנה ביהר'". היא החליטה להיענות להזמנה, וב זאת הגיע הקץ לימי הבטלנות שלה: "הכפר הירוק היה מקום שבו אתה יכול להיות הכל, רק לא עצלן. אתה יכול להיות מורה או תלמיד בינוני, אבל מוסר עבודה ועצלנות היה משהו שלא מתפשרים עליו".

"מה שחשוב זה לחלום ולנסות להגשים את החלום. אסור לפחד לחלום. נכון, לפעמים יש אכזבות ולא רק הצלחות, אבל צריך לעבוד קשה ואף פעם לא לוותר". את המשפט אמרה ד"ר יעל פורת לתלמידי כיתות ו' בבית הספר שפרינצק בקרית גת, במסגרת שבוע הימות הגלובל לי שנתפתח השבוע. כחלק משבוע זה, התקיים פרויקט "חזרה לשורשים" בשיתוף עמותת "שיעור אחר" – מסגרת שבה יומים ואנשי עסקים מצליחים בתור מם חוזרים לשורשים שלהם ומספקים השראה לדור הצעיר. המקרה של ד"ר פורת – לידת העיר ובוגרת שפרינצק שכמעט ולא השלימה תיכון לאחר שהועפה מבית הספר רוגוזין, אולם מצאה את דרכה בחיים וכיום מתדרת ברוקטורט באימונולוגיה (תורת החיסון) וב' חברה ביוטכנולוגית מצליחה אותה הקימה כמו יריה – בהחלט מוכיח את התאוריה שלה. "מרות שלי היו מעידות עליי שהייתי עצלנית", סיפרה השבוע ד"ר פורת, "אבל הן תמיד לימדו אותנו לחלום ולעשות – וזה מה שעשיתי".

שני שליליים ובעיית התנהגות

פורת (49, נשואה + 3), ד"ר לאימונולוגיה תושבת הוד השרון, נולדה בקרית גת ובאופן טבעי נשלחה ללימודים בבית הספר היסודי שפרינצק, שם כיהנה אמה, זיוה בן ענת, כמורה. "הייתי תלמידה בסדר, לא יותר מזה. לא ממש אהבתי ללמוד", היא מעידה על עצמה. "משפרינצק המשכתי לתיכון היחיד שהיה או בעיר, רוגוזין. שם כבר ממש לא למדת, אבל מה שבאמת סיבך אותי היה הפה והרענתנות. הייתי עקשנית ולא פעם זה הביא להתנגשות עם מורים ומנהלים

ד"ר פורת בכיתה ו' בשפרינצק. הליכה את התלמידים עם מבחנות ובהם חומר דמוי דם שדמה את הניסוי שעליו היא עובדת כיום צילום: שי לוי

"אנחנו לוקחים מהמטופל תאי דם, מהם ניתן להפיק מוצרים למניעת שבץ מוחי או עיוורון ולפתור תופעות לוואי של מחלות לב וסכרת. בנוסף, הגענו לשלב הניסוי בבני אדם, שבו אנו רוצים לגרום לדם לזרום במקרה של הפסקת זרימת דם. הצלחת הניסוי תוכל למנוע כריתתה"